

**INDEPENDENT
BULGARIAN
ENERGY EXCHANGE**
YOU SELL, WE DELIVER CONFIDENCE

Правила за работа на организиран борсов пазар

БЪЛГАРСКА НЕЗАВИСИМА ЕНЕРГИЙНА БОРСА

В сила от 25.05.2016 г.

Съдържание

Участници и условия за търговия	3
Процедура за регистрация	4
Отговорник за търговия	6
Други задължения	6
Отстраняване и изключване	7
Оттегляне	8
Система за търговия	8
Дни на търговия, часови интервал за търговия, етапи на търговия	9
Съобщения	9
Маркет мейкър (Market Maker)	10
Продукти	10
Отстраняване на продукт	10
Зони на доставка	10
Задължения, породени от подаване на оферта от търговски участник	10
Предложения за покупка и продажба	11
Формат на предложенията за покупка и продажба	12
Проверка на предложенията за покупка и продажба	13
Преустановяване на търговията	13
Анулиране на оферта	13
Право за подаване на оферти	14
Клирингова цена. Криви на търсене и предлагане	14
Определяне на резултатите от тръжната сесия	15
Обявяване на резултатите	15
Задължения на продавачите и купувачите	16
Графици	16
Права на собственост	18
Публичност	18
Комуникация	18
Приложимо законодателство	20

Промени в правилата.....	20
Влизане в сила.....	20
Термини	20
Часови продукти	23

Глава I. Основни положения

1. „Българска независима енергийна борса“ ЕАД (БНЕБ), като титуляр на лицензията за организиране на борсов пазар на електрическа енергия, в ролята си на оператор на борсовия пазар, организира борсов пазар на електрическа енергия в съответствие със Закона за енергетиката, Правилата за търговия с електрическа енергия (ПТЕЕ), настоящия документ, Правилата за сетълмент и Правилата за поведение на борсовия пазар.
2. „Българска независима енергийна борса“ ЕАД наричана още „оператор на борсовия пазар“, извършва администрирането на всички сделки на борсовия пазар на електрическа енергия и съответно е страна по всички сделки.
3. БНЕБ извършва услугите по сетълмента на всички сделки, реализирани на борсовия пазар.
4. Всички сделки, сключени на борсовия пазар, автоматично и задължително подлежат на сетълмент и представляват сделка между съответния търговски участник и борсовия оператор.
5. Настоящите правила са валидни при осъществяване на търговия на борсовия пазар на електрическа енергия на територията на пазарната зона на Р. България.

Глава II. Членство

Участници и условия за търговия

6. Само регистрирани от оператора на борсовия пазар на електрическа енергия търговски участници имат право да участват на борсовия пазар чрез подаване на предложения за продажба и/или предложения за покупка на електрическа енергия.
7. Участници на борсовия пазар на електрическа енергия могат да бъдат определените в чл. 36, ал. 2 от ПТЕЕ субекти.
8. Търговските участници, които желаят да търгуват на борсовия пазар на електрическа енергия, трябва да сключат договор за участие на организиран борсов пазар с БНЕБ и да са подходящи за партньор, съгласно ПТЕЕ, настоящите правила, Правилата за сетълмент и Правилата за поведение на БП, преди стартирането на търговията на БП.
9. Освен изискванията, съгласно т. 8, всеки търговски участник трябва във всеки един момент:
 - 9.1. *Да е подходящ за страна по сключването на сделки на борсовия пазар по отношение на физическа и финансова страна на съответните сделки;*
 - 9.2. *Да получава, поддържа и спазва всички лицензии, договори и правила, които се изискват от приложимото законодателство, за да има възможност да търгува на борсовия пазар и да изпълнява задълженията си съгласно тях;*
 - 9.3. *Да е посочил Отговорник за търговията на борсовия пазар, съгласно т. 28.*

10. Търговският участник трябва да е сключил договор за балансиране с координатор на балансираща група или с независимия преносен оператор. Ако такъв договор бъде прекратен, търговският участник информира незабавно БНЕБ.
11. Борсовият оператор може да изиска от търговския участник да предостави информация за договора си със съответния координатор на балансираща група.
12. Допълнителни права и задължения на търговския участник по отношение на търговията на борсовия пазар са представени в Договора за участие на борсов пазар, Правилата за сетълмент и Правилата за поведение на пазара.

Процедура за регистрация

13. Търговските участници подават заявление за регистрация на борсовия пазар на електрическа енергия съгласно образец, публикуван на интернет сайта на оператора на борсовия пазар.
14. Заявлението за регистрация на борсовия пазар на електрическа енергия съдържа най-малко следната информация:
 - 14.1. *Пълно наименование на заявителя, идентификационен № по ДДС, единен идентификационен код, определен от Агенцията по вписванията;*
 - 14.2. *Адрес на регистрация и адрес за кореспонденция на заявителя;*
 - 14.3. *Данни за лицето/лицата, което/които представляват заявителя;*
 - 14.4. *Данни за притежаваната от заявителя лицензия, в съответствие с Закона за енергетиката, ако се изисква такава;*
 - 14.5. *Данни за Отговорник за търговията на борсовия пазар, лице упълномощено да подава оферти на борсовия пазар на електрическа енергия от името на заявителя;*
 - 14.6. *Информация за условията за балансиране на заявителя и принадлежност към балансираща група;*
 - 14.7. *Удостоверение за регистрация по ДДС;*
 - 14.8. *Удостоверение за актуално състояние по съдебна регистрация;*
 - 14.9. *Заявление за участие в обучение за работа с електронната система за търговия (Приложение към заявлението за регистрация);*
 - 14.10. *Валута на оферирание (лева/евро), в съответствие с т. 87, т. 88, и т. 89;*
 - 14.11. *Декларация, че заявителят ще купува електрическа енергия за целите на собственото си потребление¹.*
15. След попълване на заявлението и приложенията комплектът от документи следва да бъде изпратен на електронен адрес: application@ibex.bg или на адрес: гр. София 1000, бул. „Княз Александър Дондуков“ № 19, ет. 7.
16. Операторът на борсовия пазар разглежда заявлението за регистрация в срок от 5 /пет/ работни дни от датата на постъпване.

¹ Декларацията се попълва само от потребители на електрическа енергия с цел събиране на „цена задължение към обществото“ и приложимите акцизи. Борсовият оператор не държи сметка къде и от кого ще се използва електрическата енергия, закупена от борсовия пазар и няма да използва тази информация за други цели.

17. Заявлението се проверява за съответствие с изискванията по т. 14, ако се установи нередност на кандидата се изпраща съобщение на посочения електронен адрес за отстраняване на допуснатите нередности в срок от 5 /пет/ работни дни. Срокът, посочен в т. 16, се счита за такъв от датата на отстраняване на нередностите от страна на кандидата.
18. Ако в срока по т. 17 заявителят не отстрани нередностите, заявлението не се разглежда от оператора и преписката се прекратява, като заявителят се уведомява, че заявлението не подлежи на разглеждане.
19. Операторът на борсовия пазар може да изисква допълнителни документи или допълнителна информация, ако това се налага за изясняване на определени обстоятелства по отношение на правен статут, финансова стабилност, организация, технически системи, ниво на опит и компетенция и други въпроси за оценка на заявителя. Срокът за разглеждане на заявлението се счита като такъв от датата на предоставяне на допълнителната информация. Операторът на борсовия пазар може да изиска информация и от трети страни.
20. БНЕБ може да изиска от заявителя да предостави становище по въпроси, които борсовия оператор основателно счита за уместни.
21. БНЕБ допуска до търговия единствено ТУ, които счита, че са в състояние и подходящи да станат участници на борсовия пазар (БП) и по обоснована преценка на борсовия оператор не го излагат на репутационен или финансов риск. В случай на отказ за регистрация на ТУ причините следва да бъдат изложени в писмен вид и с тях да бъдат запознати, както съответния ТУ, така и Комисията за Енергийно и Водно Регулиране.
22. Като цяло БНЕБ допуска и третира заявители и ТУ на честна и недискриминационна основа. Въпреки това, БНЕБ може да налага специални условия на отделни субекти, ако това, според разумното и обосновано мнение на борсовия оператор, е необходимо за отразяване на специални обстоятелства, касаещи този субект.
23. Заявлението за регистрация се счита за одобрено от оператора на борсовия пазар с предоставянето на Договор за участие на борсовия пазар по чл.11, т.11 от ПТЕЕ на посочения от кандидата, в заявлението за регистрация по т. 14, електронен адрес, който регламентира правата и задълженията на оператора и търговския участник на борсовия пазар. След получаването на договора съответният търговски участник следва да подпише договора и да го изпрати на официалния адрес на борсовия оператор. Ако до един месец след получаването на договора за участие търговският участник не го е подписал, процедурата за регистрация се счита за прекратена.
24. С подписване на договора по т. 23, упълномощените от кандидата отговорници за търговия в съответствие със заявлението за регистрация, трябва да преминат курс на обучение за работа с електронната система за търговия (ЕСТ) и запознаване с настоящите правила, Правилата за сетълмент и Правилата за поведение на БП, за което съответните отговорници получават сертификат. Заявлението за участие в обучение представлява приложение към заявлението за регистрация по т. 14.
25. С подписването на договора по т. 23 търговският участник следва да внесе всички необходими такси и първоначалното обезпечение в съответствие с приложение №2 от Договора за участие на борсов пазар. Ако до един месец след датата на подписване на договора за участие съответният търговски участник не е изпълнил задължението за внасяне на необходимите такси и първоначално обезпечение, то договорот се счита за прекратен.
26. С подписването на договора по т. 23, предоставянето на необходимото обезпечение в съответствие с Правилата за сетълмент и получаване на сертификат от

отговорниците за търговия, упълномощени от кандидата да търгуват от негово име, заявлият участие на борсовия пазар на електрическа енергия се вписва в регистъра на участниците на борсовия пазар със статус „активен“, като с това придобива право да изпраща предложения за продажба и предложения за покупка чрез упълномощените за това отговорници.

27. Операторът на борсовия пазар на електрическа енергия предоставя потребителско име, временна парола и DigiPass устройство на всяко от лицата, получили сертификат в съответствие с т. 26.

Отговорник за търговия

28. Всеки търговски участник трябва да посочи поне едно лице като Отговорник за търговия и едно лице като допълнителен такъв, които ще се считат за упълномощени да извършват търговия на борсовия пазар от името на търговския участник.

Освен ако не е договорено друго с борсовия оператор, Отговорникът за търговия и допълнителните такива (отговорниците) ще имат пълен достъп до електронната система за търговия по отношение на портфолиото за търговия на търговския участник. Всеки търговски участник гарантира, че Отговорниците са изцяло упълномощени да го представляват пред БНЕБ по всички въпроси, свързани с участието му на борсовия пазар.

29. След получаване от БНЕБ на писмено уведомление от търговския участник за промяна в списъка със заявените при регистрацията отговорници, БНЕБ прекратява достъпа на Отговорника до електронната система за търговия незабавно и изпраща писмено потвърждение. Търговският участник остава обвързан и отговорен за всички действия или пропуски по отношение на търговията на борсовия пазар по време на периода, в който Отговорникът за търговия има достъп до електронната система за търговия до момента, в който БНЕБ е потвърдил писмено, че достъпът на съответния Отговорник е прекратен. Новият отговорник за търговия, който е определен от съответния търговски участник, е длъжен да премине обучение за работа с електронната система за търговия.
30. При прекратяване на достъпа на Отговорник до електронната система за търговия, търговският участник, от чието име е търгувал съответният Отговорник, е длъжен да върне DigiPass устройство на борсовия оператор.

Други задължения

31. Всеки търговски участник, регистриран на борсовия пазар, е длъжен да изпълнява всички задължения, възникнали в следствие участието му на борсовия пазар.
32. Всеки търговски участник, регистриран на борсовия пазар е длъжен да уведомява незабавно оператора на борсовия пазар за всякакви промени, настъпили, както от фактическа, така и от правна страна, които могат да имат отражение върху възможността на съответния участник да посреща задълженията си в съответствие с изискванията на ПТЕЕ, договора за участие на борсовия пазар, настоящия документ, Правилата за сетълмент и Правилата за поведение на борсовия пазар.
33. Всеки търговски участник се съгласява, че името на компанията, адреса, лицата за контакт, както и телефонните номера, електронни адреси и адреси за контакт са публична информация и могат да бъдат използвани и предоставяни и публикувани от борсовия оператор за целите на дейността му.

Глава III.

Оттегляне, отстраняване и изключване от борсовия пазар на електрическа енергия

Отстраняване и изключване

34. Операторът на борсовия пазар има право временно да отстрани участник от борсовия пазар на електрическа енергия или да го изключи, когато:
 - 34.1. *участникът не спазва изискванията на ПТЕЕ;*
 - 34.2. *участникът не спазва изискванията на настоящия документ;*
 - 34.3. *участникът не спазва изискванията на договора за участие на борсовия пазар;*
 - 34.4. *участникът не спазва изискванията на Правилата за сетълмент, включително изискванията за погасяване на задълженията и поддържане и възстановяване на гаранционно обезпечение;*
 - 34.5. *участникът не спазва Правилата за поведение на борсовия пазар;*
 - 34.6. *участникът не спазва изискванията за обмен на информация;*
 - 34.7. *има влязло в сила решение на КЕВР за отнемане на лицензия, в случаите когато се изисква такава за регистрацията на борсовия пазар на електрическа енергия.*
35. В случаите по т. 34.1, т. 34.2, т. 34.3, т. 34.4, т. 34.5 и т. 34.6 операторът на борсовия пазар изпраща в деня на констатиране на нарушението известие за отстраняване или изключване от борсовия пазар на електрическа енергия, като посочва мотивите и датата на отстраняване или изключване.
36. От датата, посочена в т. 35, операторът на борсовия пазар прекратява акредитацията на търговския участник, с което се прекратява достъпа му до електронната система за търговия и възможността за участие в борсовите сесии.
37. Изключването на участник от борсовия пазар на електрическа енергия се отразява в регистъра на търговските участници.
38. Когато участникът е изключен от пазара, има право да започне нова процедура по регистрация не по-рано от три месеца след датата на отстраняване.
39. В случаите по т. 34.7 операторът на борсовия пазар изключва съответния участник незабавно и безусловно от борсовия пазар от датата на влизане в сила на съответното решение за прекратяване на КЕВР.
40. От датата, посочена в т. 39, операторът на борсовия пазар прекратява акредитацията на търговския участник, с което се прекратява достъпа му до електронната система за търговия за борсова търговия и съответно възможността за участие в борсовите сесии.
41. Изключването на участник от борсовия пазар на електрическа енергия по т. 34.7 се отразява незабавно в регистъра на търговските участници.
42. Гаранционното обезпечение на участника се освобождава в срок от 10 работни дни след датата на изключване, при условие че всички фактури, издадени на името на участника за сделки, сключени на борсовия пазар на електрическа енергия до датата на прекратяване, са платени.

43. В случай че има неплатени задължения към борсовия оператор, включително описаните в т. 42, гаранционното обезпечение се усвоява до размера на дължимото, като останалата сума се освобождава от оператора на борсовия пазар в полза на търговския участник.
44. С освобождаването на гаранционното обезпечение от оператора договорът по т. 23 се счита за прекратен.

Оттегляне

45. Участник на борсовия пазар на електрическа енергия има право да се оттегли от борсовия пазар въз основа на писмено заявление, изпратено минимум 10 (десет) работни дни преди датата, на която операторът на борсовия пазар следва да прекрати регистрацията.
46. Операторът на борсовия пазар разглежда заявлението по т. 45 в срок от 5 /пет/ работни дни.
47. Прекратяването на регистрацията и отразяването на промяната в регистъра на търговските участници се извърша след писмено уведомление до участника на борсовия пазар на електрическа енергия и уреждане на взаимните задължения до деня на прекратяване на участието.
48. В случай на оттегляне операторът на борсовия пазар освобождава гаранционното обезпечение в срок от 10 работни дни след датата на прекратяване на участието, при условие че всички фактури, издадени на името на участника за сделки, сключени на борсовия пазар на електрическа енергия до датата на прекратяване на участието, са платени в срок.
49. В случай че има неплатени задължения към борсовия оператор, включително описаните в т. 48, гаранционното обезпечение се усвоява до размера на дължимото, като останалата сума се освобождава от оператора на борсовия пазар.
50. С освобождаването на гаранционното обезпечение от оператора договорът по т. 23 се счита за прекратен.

Глава IV. Търговия

Система за търговия

51. Търговията на борсовия пазар на електрическа енергия се осъществява посредством Електронна система за търговия.
52. За участието на борсовия пазар всеки търговски участник има:
 - 52.1. *Основно портфолио - активира се при регистрацията на борсовия пазар след заплащане на приложимите такси и обезпечение в срок от 5 работни дни;*
 - 52.2. *Допълнителни портфолиа – всяко допълнително портфолио се активира чрез подаване на заявление от търговски участник с активно основно портфолио и заплащане на приложимата такса за всяко от тях, в съответствие с действащата Тарифа за таксите. Допълнителното портфолио дава възможност съответния търговски участник да подава отделна оферта от всяко портфолио за всяка*

тръжна сесия, като задълженията от реализираната търговия, обезпеченията и номинациите се изчисляват общо за съответния търговски участник, независимо от броя портфолиата. Всяко допълнително портфолио се активира в срок от 3 работни дни след подаване на заявлението и заплащането на приложимата такса.

53. Електронната система за търговия е с ограничен и непрехвърляем достъп. Отговорниците за търговия, упълномощени от всеки търговски участник да подават оферти от негово име, в съответствие със заявлението за участие, и получили сертификат от обучение, в съответствие с т. 14, получават потребителско име, временна парола за достъп и DigiPass устройство, при получаването на което се подписва приемно-предавателен протокол.

Дни на търговия, часови интервал за търговия, етапи на търговия

54. Дните на търговия в съответствие с настоящия документ са всеки ден от седмицата 365/366 дни в годината.
55. Период на подаване на оферти – периодът, през който оферти за покупка и продажба могат да бъдат подавани в електронната система за търговия до приключване на борсовата сесия в деня на търговия (D-1).
56. Срокове за подаване на оферти:
- 56.1. *Начален срок за подаване на оферти – всяка седмица, в понеделник се отварят търговете за следващите две седмици. По преценка на борсовия оператор съответните тръжни сесии могат да бъдат отворени по-рано или по-късно от обявеното.*
- 56.2. *Краен срок за подаване на оферти - търговските участници, регистрирани на борсовия пазар, могат да подават оферти, да променят или изтриват вече подадени оферти до 12:00 CET (13:00 EET) в деня на търговия (D-1).*
57. Сроковете за определяне и обявяване на резултатите от тръжните сесии са в съответствие с общоприетите правила на PCR обединението, в съответствие с т.112.
58. Операторът на борсовия пазар на електрическа енергия може да направи промени в деня на търговия, в периода на търговия или в етапите на търговия в определени случаи, ако това е в интерес на извършване на безпрепятствена търговия или за осигуряване на справедливи пазарни условия, като във всички случаи промените трябва да са в съответствие с приетите правила и процедури на PCR обединението. Всички промени следва да бъдат обявени на всички търговски участници чрез електронна поща и/или чрез обявяване на интернет сайта на оператора.

Съобщения

59. Съобщения, изпратени по време на периода на подаване на оферти, които засягат търговията, се изпращат на електронните пощи, посочени от Отговорниците за търговия и/или се обявяват на интернет сайта на оператора.

Маркет мейкър (Market Maker)

60. Операторът на борсовия пазар може да сключи договор в съответствие с чл. 11, т. 12 от ПТЕЕ с регистриран търговски участник (маркет-мейкър), който да поеме отговорността за осигуряване на ликвидност на борсовия пазар на електрическа енергия чрез ежедневно участие на борсовите сесии, организирани от оператора.

Продукти

61. Търгуваните продукти на борсовия пазар са: продуктите, позволени за търговия на борсовия базар на електрическа енергия, дефинирани в Приложение № 1 към настоящия документ.

Отстраняване на продукт

62. Ако продукт, търгуван на борсовия пазар, бъде отстранен, оферти, свързани с този продукт, няма да могат да бъдат подавани в електронната система от датата на отстраняване.

Зони на доставка

63. Територията на Република България представлява една пазарна зона, в рамките на която е организиран и действа борсовият пазар на електрическа енергия, а независимият преносен оператор, действащ на територията на пазарната зона, е „Електроенергиен Системен Оператор“ ЕАД.

Задължения, породени от подаване на оферта от търговски участник

64. Офертите, подадени от търговски участник чрез Електронната система за търговия, се считат за обвързващи и се съхраняват в нея. Информация, генерирана от Електронната система за търговия, въз основа на подадените оферти от търговските участници се счита за обвързваща по отношение на съответния участник, подал офертата.
65. Сделките, сключени на борсовия пазар, представляват твърд ангажимент на съответния търговски участник за доставка на електрическа енергия в случай на прието предложение за продажба или задължение за приемане на доставка на електрическа енергия, в случай на прието предложение за покупка.
66. Всяка сделка е обвързана към един ден за доставка, един интервал на доставка и една пазарна зона.
67. Всеки търговски участник има задължение да вземе необходимите мерки срещу непозволен или външен достъп до неговия софтуер и хардуер за достъп до Електронната система за търговия и респективно да опазва кодовете си за достъп до търговската система и устройствата за генериране на кодове.

68. При технически проблеми възникнали по време на тръжната сесия отговорникът за търговия следва да се свърже с оператора на борсовия пазар, като се идентифицира с определена информация, поискана от борсовия оператор.
69. Ако поради технически проблеми (блокиране на DigiPass устройство, проблеми с връзката и т.н.) търговски участник е в невъзможност да подаде оферта, то отговорникът за търговия има правото да изпрати офертата до оператора на борсовия пазар чрез електронна поща (използвайки шаблон в Excel формат, достъпен в Електронната система за търговия), като уведоми предварително оператора за това на посочените телефони за връзка. БНЕБ служебно въвежда офертата от името на участника. Офертата трябва да бъде изпратена най-късно петнадесет (15) минути преди крайния срок за подаване на оферти за съответната тръжна сесия.
70. Оферта, подадена по служебен път се счита за регистрирана, единствено когато БНЕБ е потвърдил въвеждането ѝ в Електронната система за търговия по електронна поща на съответния отговорник, чрез изпращане на снимка на екрана от Електронната система за търговия, съдържащ изпратените предложения за покупка и/или продажба, в съответствие с т. 69. Отговорникът за търговия, иницирал подаването на служебна оферта, потвърждава офертата чрез изпращане на имейл и телефонно обаждане до оператора.
71. Подаването на служебна оферта от страна на оператора по заявка на търговски участник поражда задължения за търговския участник, идентични с подаването на оферта от участника в Електронната система за търговия от момента на регистрирането и независимо от момента на потвърждение.
72. Търговският участник има задължение да осигури необходимите мерки срещу неправомерно изпращане на информация до оператора на борсовия пазар.
73. След подаване на оферта от търговския участник съответният отговорник за търговията, подал офертата, следва да е на разположение по телефона във всеки един момент, докато е валидна подадената оферта.
74. Търговският участник, сключил сделка на борсовия пазар на електрическа енергия гарантира, че съответният отговорник остава на разположение в срок от 30 (тридесет) минути след обявяването на съответната сделка.

Предложения за покупка и продажба

75. Участниците на борсовия пазар изпращат предложения за продажба и предложения за покупка за деня на доставка (Д) до крайния срок за подаване на оферти, в съответствие с т. 56.2.
76. Всеки ден на доставка се състои от двадесет и четири (24) последователни интервала на доставка, всеки от (един) час, като първият интервал на доставка започва от 00:00 часа СЕТ (01:00 ЕЕТ) в деня на доставката.
77. В деня на преминаване от лятно към зимно часово време часовият интервал между 02:00 – 03:00 СЕТ (03:00 – 04:00 ЕЕТ) се повтаря два /2/ пъти.
78. В деня на преминаване от зимно към лятно часово време часовият интервал между 02:00 – 03:00 СЕТ (03:00 – 04:00 ЕЕТ) се премахва.
79. Предложения за продажба на електрическа енергия и предложения за покупка на електрическа енергия, изпращани от участниците на борсовия пазар следва да са в съответствие със следните условия:

- 79.1. всяко предложение може да съдържа до шестдесет и четири (64) двойки цена-количество, включително двойките с най-високата и най-ниска цена;
 - 79.2. всяка двойка цена-количество от предложението за покупка дефинира максималната цена, която участникът би платил за определено количество електрическа енергия;
 - 79.3. всяка двойка цена-количество от предложението за продажба дефинира минималната цена, на която участникът би продал определено количество електрическа енергия;
 - 79.4. участник може да изпрати едно единствено предложение за покупка и/или продажба за всеки интервал на доставка за дадената пазарна зона, съдържащо до 64 двойки цена-количество;
 - 79.5. предложенията представляват твърд ангажимент за доставка или покупка на електрическа енергия при реализирането им на борсовия пазар на електрическа енергия.
80. Офертите, подадени от търговските участници, могат да съдържат най-малко двойките цена-количество с най-високата и най-ниска цена и следва да постъпят в търговската система преди крайния срок за подаване на оферти, в съответствие с т.56.2.
 81. Всички оферти, въведени в търговската система, се маркират с час на постъпване.
 82. Постъпилите оферти от търговските участници могат да бъдат променяни или отменяни до крайния срок за подаване на оферти, в съответствие с т. 56.2. Промените, направени от търговските участници, се отразяват в търговската система, като само последното постъпило предложение е валидно и има обвързващ ефект за търговския участник.
 83. Всеки търговски участник е отговорен за съдържанието на подадената от него оферта, както и за промените направени до крайния срок за подаване на оферти в Електронната система за търговия.

Формат на предложенията за покупка и продажба

84. Всяко предложение трябва да съдържа най-малко две двойки цена-количество, включващи най-високата и най-ниската цена, дефинирани от БНЕБ в Приложение № 1 към настоящия документ.
85. БНЕБ може да променя ценовия диапазон, определен в Приложение № 1, с предизвестие от минимум 4 (четири) дни.
86. При въвеждане на стойностите на количествата за часовете продукти от търговските участници следва да се спазва изискването, че при оферта за покупка, желаното количество се въвежда със знак плюс (+), а при оферта за продажба, предложеното количество се въвежда със знак минус (-).
87. Електронната система за търговия допуска въвеждането на предложения за покупка и продажба в евро и в лева. Всеки търговски участник при регистрацията на пазара посочва валутата, в която ще оферира.
88. Оферта, подадена от търговски участник в електронната система за търговия в лева, съдържа цени в лева/MWh, до 1 (един) знак след десетичната запетая и количества в MW, до 1 (един) знак след десетичната запетая.

89. Оферта, подадена от търговски участник в електронната система за администриране на пазара в евро, съдържа цени в евро/MWh, до 1 (един) знак след десетичната запетая и количества в MW, до 1 (един) знак след десетичната запетая.
90. При въвеждане на двойките цена-количество в предложенията за покупка от търговския участник следва съответните цени да са подредени във възходящ ред, а количествата в низходящ ред.
91. При въвеждане на двойките цена-количество в предложенията за продажба от търговския участник следва съответните цени и количества за доставка да са подредени във възходящ ред.

Проверка на предложенията за покупка и продажба

92. След постъпване на предложение в търговската система се стартира процесът на проверката на данните. Извършват се следните основни проверки на въведените стойности:
 - 92.1. Проверка за съответствие с параметрите на търга (Приложение № 1);
 - 92.2. Проверка за монотонност – системата проверява дали посочените двойки цена-количество са представени така, че цените да са подредени във възходящ ред, а количествата - в съответствие с т. 90 и т. 91.
 - 92.3. Проверка за формата на числата, участващи в двойките цена-количество, стойностите на посочените цени и количества следва да бъдат в съответствие с посочените в т. 88 и т. 89.

Преустановяване на търговията

93. Операторът на борсовия пазар може във всеки един момент да преустанови търговията, ако установи че:
 - 93.1. Е възникнал проблем с Електронната система за търговия;
 - 93.2. Търговията е в противоречие с изискванията на приложимото законодателство;
 - 93.3. Задействана е извънредна PCR процедура от координатора на Euphemia алгоритъма.
94. Мерките, предприети от оператора на борсовия пазар са задължителни за всички търговски участници.
95. Независимо от посоченото в т. 93, БНЕБ може да преустанови търговията за определени търговски участници при неспазване на настоящите правила, Правилата за сетълмент или Правилата за поведение на БП.

Анулиране на оферта

96. Всяка оферта въведена от търговски участник в Електронната система за търговия може да бъде анулирана през етапа на подаване на оферти от съответния търговски участник или от негово име, при невъзможност от страна на съответния търговски участник.
97. Оферта на даден ТУ може да бъде анулирана, ако това е в интерес на сигурността и справедливото провеждане на борсовата търговия или когато съответната оферта е в

противоречие с ПТЕЕ, настоящите правила, Правилата за сетълмент, Правилата за поведение на борсовия пазар или приложимото законодателство.

98. Оферта на даден ТУ може да бъде анулирана след приключване на борсовата сесия от доставчик на услугата по опериране на пазара „ден напред“, ако тя възпрепятства успешното протичане на процеса по изчисляване на клиринговата цена или разпределяне на търгуваните обеми за пазарната зона на Р. България
99. За всяко решение за анулиране или промяна по причините, определени по-горе, на вече подадена оферта следва да бъдат уведомени в писмен вид, както съответния ТУ, така и Комисията за Енергийно и Водно Регулиране.

Глава V. Осъществяване на сделки

Право за подаване на оферти

100. Само регистрирани участници на борсовия пазар на електрическа енергия чрез определените лица за отговорници за търговия имат право да подават оферти в Електронната система за търговия.
101. Всеки отговорник за търговия търгува от името на определен търговски участник и има индивидуално потребителско име, парола и DigiPass устройство за достъп до Електронната система за търговия.
102. Офертите, постъпили в Електронната система за търговия, се съхраняват в системата и могат да се променят до настъпването на крайния срок за подаване на оферти.

Клирингова цена. Криви на търсене и предлагане

103. Клиринговата цена е цената, на която се сключват всички сделки и се изчислява за определена пазарна зона, определен ден на доставка и определен интервал на доставка-час.
104. Клиринговата цена е пресечната точка на кривата на търсене и кривата на предлагане, изчислена от алгоритъма на търговската платформа EURHEMIA. Кривите на търсене и предлагане се формират на базата на метода на линейна интерполация.
105. Кривата на търсене се определя за всеки час на доставка чрез събиране в една крива на всички двойки цена-количество от предложенията за покупка, като точките се свързват в крива чрез метода на линейна интерполация
106. Кривата на предлагане се определя за всеки час на доставка чрез събиране в една крива на всички двойки цена-количество от предложенията за продажба, като точките се свързват в кривата чрез метода на линейна интерполация
107. Когато липсват оферти за търсене или предлагане или липсва пресичане на кривите на търсене и предлагане, обемите на предлагане и търсене ще бъдат равни на нула.
108. Когато за някой часови интервал количеството на търсене или количеството на предлагане е равно на нула, не се формира клирингова цена за съответния интервал на доставка и търгуваното количество е равно на нула.

109. Когато липсва пресичане на кривите на търсене и предлагане, клиринговата цена ще е равна на средната цена между цените, които се получават при обеми равни на нула.
110. В случай че в етапа на подаване на оферти има часови интервали, в които няма пресичане на кривите на търсене и предлагане или липсват оферти за продажба и/или покупка, операторът на борсовия пазар, може да публикува на интернет сайта си информация за тези часови интервали с цел оптимизиране на търгувания обем.

Определяне на резултатите от тръжната сесия

111. Процесът по изчисление на клиринговата цена и определяне на търгуваните обеми се извършва в съответствие с PCR алгоритъма – Euphemia, чието описание е поместено на интернет сайта на БНЕБ.
112. Всички стандартни процедури и етапи на калкулация и публикуване на резултатите от тръжните сесии са в съответствие с общоприетите процедури и правила от PCR обединението.
 - 112.1. 12:00 CET (13:00 EET) – Краен срок за подаване на оферти;
 - 112.2. 12:42 – 12:55 CET (13:42 – 13:55 EET) – Публикуване на клиринговите цени за деня на доставка и съответните търгувани обеми;
 - 112.3. 12:55-13:05 CET (13:55-14:05 EET) – Публикуване на резултатите от търговията за спечелилите участници в Електронната система за търговия.
113. При извънредни ситуации, свързани със закъснение на изчисляването на клиринговите цени и резултатите от търговията от страна на PCR обединението и алгоритъма EUPHEMIA, сроковете по т. 112.2 и т. 112.3 могат да бъдат удължени до 14:00 CET (15:00 EET).
114. При невъзможност от страна на PCR обединението и алгоритъма EUPHEMIA да завърши калкулацията на клиринговите цени и търгуваните количества до 14:00 CET (15:00 EET), борсовият оператор обявява съответната борсова сесия за анулирана.
115. В случаите, описани в т. 113 и т. 114, борсовия оператор уведомява ТУ чрез публикуване на съобщение на интернет страницата си и/или изпраща съобщение на имейлите, посочени от отговорниците за търговия.

Обявяване на резултатите

116. Клиринговите цени, изчислени от общоевропейския алгоритъм Euphemia, се изчисляват в съответствие с правилата, установени от PCR обединението и се публикуват на интернет сайта на борсовия оператор при нормално протичаща борсова сесия, в съответствие със сроковете по т. 112.2.
117. Цените се публикуват в лева за MWh, като се публикуват до втория знак след десетичната запетая, а изтъргуваното количество електрическа енергия до първия знак след десетичната запетая.
118. Всеки търговски участник може да види спечелените от него обеми за покупка и/или продажба и съответните клирингови цени в Електронната система за търговия в деня на търговия в съответствие с часовия график, посочен в т. 112.3.
119. При несъгласие на търговски участник с представените резултати той има право да подаде възражение по електронна поща или факс до 13.30 CET (14:30 EET) в деня за

търговия. Операторът изпраща отговор на търговския участник до 16.00 СЕТ (17:00 EET). Подаването на възражение не освобождава съответния търговски участник от задълженията му, възникнали от участието му на борсовия пазар.

Задължения на продавачите и купувачите

120. Всеки търговски участник е обвързан с резултатите от тръжната сесия в съответствие с подадената от него оферта.
121. Всеки търговски участник е длъжен да изпълни задълженията си в съответствие с физическия и финансов сетълмент, породени от подадената от него оферта.

Графици

122. След приключване на всяка борсова сесия за всеки търговски участник, реализирал сделки на борсовия пазар, се регистрират графици за обмен в системата на „Електроенергийния системен оператор“ ЕАД, които са задължителни за участника и съответния координатор на балансираща група, отговорен за небалансите на участника.

Глава VI. Такси и сетълмент

123. За изпълнение на функциите си по организирането на борсов пазар на електрическа енергия БНЕБ събира следните такси:
 - 123.1. *Такса участие – еднократна такса, дължима от търговските участници, при регистрация на борсовия пазар (в лева).*
 - 123.2. *Годишна такса – такса, дължима всяка година от търговските участници, регистрирани на борсовия пазар (в лева).*
 - 123.3. *Такса оборот – такса върху търгуваното количество, която всеки търговски участник дължи при реализирането на сделки на борсовия пазар (в лева/MWh).*
124. Съдържанието и структурата на събираните такси, както и условията, при които се събират, са посочени в отделен документ - Тарифа за таксите на БНЕБ, публикуван на интернет страницата на БНЕБ.
125. Финансовите взаимоотношения, възникнали между БНЕБ и търговския участник във връзка с търговията на борсовия пазар на електрическа енергия, са в лева и се уреждат в отделен документ – Правила за сетълмент.

Глава VII. Поведение на пазара и контрол

126. БНЕБ във всеки един момент, ще наблюдава пазара с цел да гарантира, че търговията и всички дейности са в съответствие с Правилата за поведение на борсов пазар и приложимото законодателство. БНЕБ може да провежда разследвания на поведението на търговските участници, както е посочено в Правилата за поведение на борсов пазар.

127. БНЕБ във всеки един момент може да отправи искане за предоставяне на информация от търговския участник, касаеща дейността му по отношение на физическата и финансова страна на търговията реализирана на борсовия пазар.
128. При разследванията на дейността на търговския участник на пазара БНЕБ може да изисква информация директно от координатора на балансираща група, отговорен за небалансите на съответния търговски участник, както и от „Електроенергийния системен оператор“ ЕАД.

Глава VIII. Отговорности и форсмажор

129. Операторът на борсовия пазар, не носи отговорност за причинени загуби, пропуснати ползи или вреди на търговските участници в резултат от участието им на борсовия пазар, освен в случаите, когато загубите, пропуснатите ползи или вредите са причинени от преднамерени действия или небрежност от страна на оператора.
130. Операторът на борсовия пазар не носи отговорност за повреди, загуби или вреди, причинени от форсмажор, размирици, войни или природни катастрофи или вреди, които са в следствие на инциденти или обстоятелства извън контрола на оператора (стачки, законни пречки, информационни ограничения и т.н.).
131. Операторът на борсовия пазар не носи отговорност за вреди, причинени на търговските участници, като следствие от технически проблеми, частична или цялостна невъзможност за опериране с компютърните системи, използвани от участниците, или по отношение на грешки при въвеждането на данните във връзка с търговията или разплащанията в резултат на осъществени сделки на борсовия пазар, освен в случаите, когато загубите са причинени от преднамерени действия или небрежност от страна на оператора.
132. Търговския участник отговаря пред БНЕБ за всички претърпени загуби и вреди, включително предизвикани разходи, които произтичат пряко от неизпълнението на задълженията му, произтичащи от ПТЕЕ, настоящите правила, Правилата за сетълмент, Правилата за поведение на пазара, договора за участие на борсовия пазар или друго приложимо законодателство.

Глава IX. Компенсации

133. Участникът изцяло и ефективно компенсира БНЕБ за всички разходи, претенции и вреди, произтичащи пряко от нарушение на задълженията му съгласно ПТЕЕ, настоящите правила, Правилата за сетълмент, Правилата за поведение на пазара, договора за участие на борсовия пазар или друго приложимо законодателство. БНЕБ полага усилия за смекчаване на такива разходи, претенции, вреди и разноски.

Глава X. Информация

Права на собственост

134. Информация, представена под формата на оферти за покупка и/или продажба от търговските участници чрез Електронната система за търговия или по друг начин, принадлежи на БНЕБ. Авторското право и всички други права върху интелектуалната собственост или права на собственост от какъвто и да е характер, които се съдържат в информацията за сделките, сключени на борсовия пазар (включително за избягване на съмнение, всички права върху база данни и подобни права), произтичащи от търговията на борсовия пазар, са и във всеки един момент остават собственост на БНЕБ.

Публичност

135. БНЕБ има право да използва, обработва, копира, адаптира, предоставя, разпространява, продава, прехвърля, предава, отдава под наем, таксува или по друг начин третира информацията за подадени оферти и реализирани сделки и друга информация по отношение на физическите и финансови взаимоотношения без задължение за поверителност към търговските участници, доколкото такава информация не засяга отделен ТУ. ТУ нямат право на възнаграждение по отношение на такива дейности.

136. Борсовият оператор предоставя информация на компетентни органи и „Електроенергийния системен оператор“ ЕАД в съответствие с приложимото законодателство. БНЕБ информира търговските участници за предоставянето на информация, доколкото приложимото законодателство дава такава възможност.

137. Борсовият оператор има право да разкрива информация в съответствие с Правилата за поведение на борсовия пазар.

Комуникация

138. Писмените съобщения между търговските участници и борсовия оператор са на български език, като се допуска и съобщения на английски език.

139. Официални съобщения, които се предоставят в съответствие с ПТЕЕ, настоящите правила, Правилата за сетълмент, Правилата за поведение на пазара, договора за участие на борсовия пазар или друго приложимо законодателство, са писмени и се доставят на адреса за кореспонденция на БНЕБ или се изпращат на електронната поща, посочени на официалната интернет страница на борсовия оператор (www.ibex.bg).

140. Официални съобщения от БНЕБ до търговските участници се изпращат на посочените в заявлението за участие на борсовия пазар адрес или електронна поща. При промяна на данните за комуникация всеки търговски участник е длъжен да уведоми незабавно борсовия оператор за това.

141. Съобщенията се считат за предоставени:

141.1. в случай на съобщение по електронната поща - на датата, на която са изпратени.

- 141.2. *в случай на физическо доставяне - на датата на доставяне на съответния адрес.*
142. Борсовият оператор има право да действа или да се позовава на съобщения, които са получени по съответните канали на комуникация от лице, което БНЕБ счита, че представлява съответния търговския участник.
143. За да се подобри комуникацията между участниците на пазара и оператора на борсовия пазар, от една страна, както и за да се насърчат и ангажират търговските участници с обсъждане на основни за борсовия оператор въпроси и да работят активно заедно с оператора за намирането на подходящи и приемливи за всички страни решения, от друга страна, операторът на борсовия пазар ще създаде Борсов съвет, основан на представителството на всички участници. Структурата, дейността и правомощията на този съвет ще бъдат уредени в отделен документ, който ще се публикува на интернет страницата на оператора на борсовия пазар.

Глава XI. Допълнителни разпоредби

144. Операторът на борсовия пазар на електрическа енергия извършва дейността си в съответствие с ПТЕЕ, настоящите правила, Правилата за сетълмент, Правилата за поведение на пазара или друго приложимо законодателство.
145. Операторът на пазара поддържа база данни с всички данни първични и вторични, обхващащи търговията на борсовия пазар.
146. Операторът на борсовия пазар предоставя на всички търговски участници на достъпно за тях място съдържанието на договорите, ПТЕЕ, настоящите правила, Правилата за сетълмент, Правилата за поведение на борсовия пазар, договора за участие на борсовия пазар и други документи, относими към функционирането на борсовия пазар, във форма, която позволява търговските участници да ги запазват и съхраняват.
147. Операторът на борсовия пазар предоставя на интернет страницата си следната актуална информация:
- 147.1. *Името и адреса за комуникация с оператора;*
 - 147.2. *Информация за лесен и бърз контакт с оператора на борсовия пазар, включително и електронен адрес;*
 - 147.3. *Информация за всички видове такси, събирани от оператора на борсовия пазар, както и всякаква финансова информация, необходима на търговските участници във връзка с участието им на борсовия пазар на електрическа енергия.*
 - 147.4. *Регистър на търговските участници.*
148. Информация при въвеждането на нови продукти за търговия следва да бъде публикувана на официалният сайт на оператора най-малко 4 (четири) дни преди деня на търговия, в който ще бъде възможна търговията със съответните продукти.
149. Операторът на борсовия пазар може да изисква всякаква информация от търговските участници, свързана с участието им на борсовия пазар на електрическа енергия, по повод изясняването на обстоятелства, свързани с търговията на борсовия пазар и с изискванията на приложимото законодателство, правилата и договора.

Приложимо законодателство

150. Всякакви претенции, спорове или различия, които могат да възникнат от или във връзка с настоящите правила, се уреждат в съответствие с действащото българско законодателство.

Промени в правилата

151. Всички промени в настоящият документ ще влизат в сила с 7 (седем) дневно предизвестие.
152. Съществени изменения в настоящият документ ще бъдат предмет на обсъждане със заинтересованите страни.
153. Независимо от разпоредбите на т. 151 и т. 152, изменение на настоящите правила може да се извърши с незабавно действие след уведомление на търговските участници:
- 153.1. Ако се изисква от приложимото законодателство;
 - 153.2. Ако промените са необходими за осигуряване на коректното и ефективно функциониране на борсовия пазар;
 - 153.3. Ако промените са свързани с отстраняване на грешки в правилата;
 - 153.4. Ако промените са в резултат на промени в правилата и процедури, валидни за членовете на PCR и MRC обединенията;
 - 153.5. Ако промените са от редакционен характер и не водят до съществени изменения;
 - 153.6. Ако промените са в резултат на пускането на нови продукти.

Влизане в сила

154. Настоящите правила влизат в сила от момента на публикуването им на сайта на оператора на борсовия пазар.

Термини

- **„Българска независима енергийна борса“ ЕАД** – дружество, което притежава лицензия по чл. 39, ал. 1, т. 6 от Закона за енергетика за организиране на борсов пазар на електрическа енергия.
- **Комисия за енергийно и водно регулиране (КЕВР)** – регулаторният орган, който издава лицензии за дейностите, посочени в чл. 39 от Закона за енергетика.
- **„Електроенергиен системен оператор“ ЕАД (ЕСО ЕАД)** – дружество, което притежава лицензиите по чл.39, ал.1, т. 2 от Закона за енергетиката.
- **Ден D-1** – ден на търговия, през който се подават оферти от търговските участници, и се осъществяват сделките на борсовия пазар, предхождащ деня на доставка.
- **Ден D** – ден на доставка, в който се извършва физическата доставка.

- **Договор за участие** – договор, който регламентира правата и задълженията на оператора и търговския участник на борсовия пазар.
- **Правила за сетълмент** – правила, които уреждат финансовите взаимоотношения на борсовия оператор с търговските участници, членове на борсовия пазар, във връзка с участието им на борсовия пазар на електрическа енергия.
- **Правила за поведение на борсовия пазар** – правила, които определят коректното поведение и предоставянето на информация от търговските участници при участието им на борсовия пазар.
- **Часови продукт** – продукт, търгуван на борсовия пазар с продължителност един час. Всеки ден на търговия се състои от 24 часови продукта с означения от H1 до H24.
- **Часови интервал** – интервалът между два поредни часа с продължителност 60 (шестдесет) минути.
- **Борсова сесия** – провеждането на организирана търговия на борсовия пазар за определен ден на доставка.
- **Координатор на балансираща група** – лицензирано дружество, вписано в регистъра на координаторите на балансиращи групи при „ЕСО“ ЕАД, което поема отговорността за балансиране на членове на балансиращата му група.
- **Електронна система за търговия** – системата за търговия, използвана за администриране на процеса по подаване на оферти и изчисляване на резултатите от търговията на борсовия пазар. Електронната система за търговия е собственост и се управлява от Nord Pool² AS за нуждите на БНЕБ като оператор на борсов пазар по силата на договор, подписан между страните, за предоставяне на съответната услуга.
- **„Ценовото Обединение на Регионите“ (Price coupling of region - PCR)** – проект, инициатива на седемте най-големи борсови оператора в Европа, целяща осъществяването чрез общи правила и процедури на Европейския целеви модел за общ пазар на електрическа енергия.
- **„Междурегионално обединение на пазара“ (Multi-regional coupling project - MRC)** – проект за обединение на националните електроенергийни пазари на базата на Европейския целеви модел (Single Price Market Coupling for DAM) с имплицитно разпределение на трансграничните преносни способности.
- **Eurhemia** – алгоритъм, собственост на Ценовото Обединение на Регионите (Price Coupling of Regions), който се оперира съгласно публично оповестени процедури.
- **Координатор на Eurhemia алгоритъма** – борсов оператор, който в определения ден е водещ в процеса по изчисляване на резултатите от тръжната сесия на пазарното обединение MRC чрез Eurhemia алгоритъма.
- **DigiPass** – устройство, генератор на кодове за достъп до ЕСТ. Дава се на лицата, определени за Отговорници за търговията от определен ТУ, след получаване на

² Nord Pool е оператор на водещите европейски борсови пазари за електрическа енергия, като предлага възможности за търговия на електрическа енергия както „ден напред“, така и „в рамките на деня“. Триста и осемдесет компании от 20 държави търгуват на пазарите на Nord Pool в скандинавските и балтийските страни, както и на пазара N2EX във Великобритания.

сертификат. За определен ТУ се дават максимум две устройства. Всяко следващо се заплаща по Тарифата за таксите на БНЕБ.

Часови продукти

Параметри	Стойност	Бележка
Стойност	1	час
Означение	H_j	$j=01, 02, 03, \dots, 24$
Минимална стъпка, обем	0,1	MWh/h
Минимална/максимална цена	-1000/6000 -500/3000	лв./MWh евро/MWh
Ценова стъпка	0,1 0,1	лв./MWh евро/MWh